

พระลีลา กรวัดการ้อง

พิมพ์บัวบาน เนื้อชินเงิน

จ.สุพรรณบุรี

จ.สุพรรณบุรี นับเป็นอีกเมืองหนึ่งที่พบพระปางลีลา ขึ้นจากกรุมากพอสมควร พอๆ กับที่เมืองกำแพงเพชร พระลีลากรเมืองสุพรรณ มีทั้งพิมพ์ ๒ หน้า และหน้าเดียว ศิลปะมีทั้งแบบสุโขทัย, อุทอง และอยุธยา ส่วนมากเป็นพระเนื้อชินเงิน ผิวกลีบดำ และชนิดผิวปรอทขาว

พระลีลาแบบเนื้อชินเงินผิวกลีบดำ เกือบทั้งหมดเป็นพระกรวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ อาทิ พระกำแพงอกใหญ่, พระลีลาอภัยราช, พระลีลาละเวง, พระลีลาข้างเม็ด, พระลีลาอกเล็ก, พระลีลากร้อง ซึ่งเป็นเนื้อชินเงินเป็นเกล็ดแบบมีสนิมชุม ส่วนมากไม่มีคราบปรอทขาว องค์พระค่อนข้างออกสีดำคล้ำ แบบเดียวกับพระมหเศรษฐ์ กรวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

สำหรับพระลีลา กรเมืองสุพรรณ ที่มีผิวปรอทขาว ส่วนมากจะเป็นพระศิลปะสุโขทัย ที่สร้างในสมัยอยุธยา เช่น พระกรวัดการ้อง

วัดการ้อง อยู่ในเขต ต.พิหารแดงเดิม (ปัจจุบันคือ ต.สนมชัย อ.เมือง) อยู่ห่างวัดสนมชัยไม่มากนัก มีเจดีย์ลักษณะคล้ายเจดีย์สมัยอยุธยา ซึ่งทุกวันนี้ก็ยังคงมีอยู่

วัดนี้มีชื่อเรียกแต่โบราณว่า วัดแร้ง ต่อมาเมื่อปี ๒๕๐๔ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น วัดการ้อง (มีเรื่องพูดกันว่า เมื่อตอนที่พระแตกกรออกมาใหม่ๆ เขียนพระเกรงว่าชื่อ "วัดแร้ง" อาจจะไม่เป็นมงคล และจะมีผลทางด้านค่าความนิยม จึงเรียกชื่อใหม่ว่า "วัดการ้อง")

พระลีลากรวัดการ้อง เป็นพระศิลปะสุโขทัย แต่สร้างในสมัยอยุธยา คาดว่ายุคเดียวกับ พระกรวัดชุมนุชสงฆ์ จ.สุพรรณบุรี หรือ พระกรวัดราชบูรณะ จ.พระนครศรีอยุธยา เพราะพระส่วนมากผิวปรอททองสดใส ผิวคราบดินขี้กรุมีน้อย ส่วนที่ระเบิดมีมาก ผุกร่อนก็น้อย ถึงกระนั้นผิวปรอทที่ปรากฏตามผิวท่อนองค์พระก็ยังคงขาวสดให้เห็นอย่างเด่นชัด

พระลีลากรวัดการ้อง แบ่งออกเป็น ๓ พิมพ์ คือ ๑.พิมพ์บัวตูม ๒.พิมพ์บัวบาน ๓.พิมพ์ใหญ่ มีพุทธลักษณะดังนี้

๑. พิมพ์บัวตูม พระวรกายหันไปทางซ้ายของพระองค์ ริมกรอบมีเส้นรัศมีแบบขีดตรง ๘๒ ขีด มีเส้นกรอบคัน ๒ เส้น บริเวณใต้ที่ประทับยืนมีดอกบัวตูม ๑๔ ดอก

พระลีลา กรูวัดการ้อง พิมพ์บัวบาน เนื้อชินเงิน จ.สุพรรณบุรี

พระลีลา กรูวัดการ้อง พิมพ์บัวตูม เนื้อชินเงิน จ.สุพรรณบุรี ของ คุณกฤษฎา บุญมี

พระศกเห็นชัดเจน พระชนงกับดั่งพระนาสิกติดกัน พระอุระนูน พระอุทรเป็นลำกระบอก คล้ายพิมพ์บัวตูม กิริยาการเอียงกราบค่อนข้างงดงามกว่าพิมพ์บัวตูม

พระหัตถ์ซ้ายทาบที่พระอุระไม่ค่อยชัดเจน

พระพักตร์ศิลปะอยุธยา นับเป็นพระในตระกูลพระลีลาแบบเมืองกำแพงเพชร ที่มีความงดงามพิมพ์หนึ่ง กรอบพระศกโค้งมน พระนาสิกนูน พระโอษฐ์เป็นรอยปิดแบบรูปกระจับ พระกรณข้างซ้ายคด พระเกตุแหลมจรดขมุด้านข้าง

พระหัตถ์ซ้ายทาบที่พระอุระ พระกรขวาอ่อนช้อย คล้ายวงช้าง พระอุระนูนสูง พระอุทรเป็นลำกระบอกเล็กกว่าพระอุระเล็กน้อย พระโสณี (ตะโพก) ไข่ออกข้างหน้า พระอาการลีลาอยู่ในเกณฑ์งดงาม จีวรแนบเนื้อเป็นเส้นขีดลึกลงไปตามส่วนโค้งของอาการลีลาที่พลิ้วไหว

๒. พิมพ์บัวบาน ลีลาเหมือนพิมพ์บัวตูม แต่รัศมีที่ริมกรอบมีจำนวนน้อยกว่า คือมีเพียง ๖๕ ขีด ลักษณะของขีดเส้นรัศมีมีความงดงามกว่า แทนที่จะขีดเป็นเส้นตรง ปลายกลับนอนคล้ายลายกนก มีเส้นลวดคั่น ๒ เส้น ประทับอินบนบัวบาน ๓ ดอก

พระพักตร์ค่อนข้างเล็กกว่าพิมพ์บัวตูม เพราะไม่มีพระหนุ (คาง) พระเกตุมาลาทะลุขมุด้านข้าง ไร

ช่วงพระพาหา-พระกร (แขน) ขวา ยาวกว่าพิมพ์บัวตูม พระหัตถ์เรียวเล็ก พระโสณี (ตะโพก) ไม่ไข่ออกข้างหน้าเหมือนพิมพ์บัวตูม พระกับประ (ข้อศอก) ซ้ายที่หักงอเข้าไปนัยค่อนข้างสั้น ด้านหน้ามีรัดประคด ๑ เส้น

๓. พิมพ์ใหญ่ กรอบพิมพ์เท่ากับ ๒ พิมพ์ที่กล่าวมาแล้ว สาเหตุที่เรียกว่า “พิมพ์ใหญ่” เนื่องจากพระพักตร์ค่อนข้างจะใหญ่กว่า พิมพ์บัวตูม และพิมพ์บัวบาน เล็กน้อย องค์พระประทับเอียงจากตรงกลางมาทางซ้ายมือขององค์พระ ต่างจากพิมพ์บัวตูม และพิมพ์บัวบาน ที่เอียงเฉียงด้านซ้ายลงมามากกว่า จน

เห็นได้ชัด

รอบกรอบพิมพ์มีขีดรัศมีน้อยกว่า ๒ พิมพ์แรก คือมีเพียง ๕๓ ขีดเท่านั้น กรอบลายเส้นเป็นแบบเส้นคั่น ๒ เส้นเช่นกัน มีพระพักตร์ใหญ่ เห็นได้อย่างชัดเจนพอสมควร

พระเกตุมาลาสั้น ทะลุเส้นลวดในไรพระศกชัดเจน พระชนงและพระนาสิกนูน พระกรณยาวกว่า ๒ พิมพ์แรก พระหัตถ์ซ้ายทาบที่พระอุระแล้วกลืนหายไป พระกรขวาค่อนข้างใหญ่และสั้น รัดประคดด้านหน้า ๒ เส้น เส้นขอบจีวรใหญ่หนา พระพิมพ์ใหญ่ที่พบมีจำนวนน้อยกว่าพิมพ์อื่นๆ

พระปางลีลา ถือเป็นปางที่มีพุทธศิลป์งดงามอ่อนช้อยมากที่สุด เป็นพุทธอิริยาบถที่พระพุทธเจ้าทรงปฏิบัติเป็นประจำ ครั้งที่พระองค์เสด็จกลับจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ พระสารีบุตรสังเกตเห็นและชื่นชม จึงกล่าวถวายพระบรมศาสดาว่า “ทรงมีสิริโสภาคย์งามปานนี้”

พุทธศาสนิกชนเชื่อกันว่า ผู้ที่บูชาพระปางนี้มักจะประสบความสำเร็จรุ่งเรือง ความสมบูรณ์พูนสุข ด้วยพระบารมีแห่งพุทธานุภาพ เปรียบดังพระพุทธรูปองค์พระลีลา รุดงค์มาโปรด

ด้านพุทธคุณทั่วไป สำหรับพระลีลากรูเมืองสุพรรณ ส่วนมากจะเน้นหนักในด้านแคล้วคลาด และคงกระพันชาตรีเป็นหลัก

พระลีลากรูวัดการ้อง ทั้ง ๓ พิมพ์ มีขนาดเท่ากัน ต่างกันเพียงแบบพิมพ์ที่ไม่เหมือนกันเท่านั้น คือองค์พระกว้าง ๒.๕ ซม. สูง ๖.๘ ซม.

สนมราคาเช่าหา พระลีลากรูวัดการ้อง พิมพ์บัวตูม และพิมพ์บัวบาน สภาพปานกลาง เช่าบูชากันที่หลักพันกลางๆ ถ้าเป็นพระที่มีสภาพสวยด้วยปรอทขาวคม ชัด ลึก ราคาจะอยู่ที่หลักหมื่นต้นขึ้นไป ส่วนพระพิมพ์ใหญ่ ซึ่งค่อนข้างหายาก เพราะมีจำนวนน้อยกว่า จะมีราคาสูงขึ้นไปอีกหลายพันบาท

พระลีลาอู่รูรัส กรูวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ เนื้อชินเงิน จ.สุพรรณบุรี

สารสิ่งเขยพระเนื้อชิน

ชาติ วิเศษสุวรรณ์

(oknation.net/blog/c-visit)